

MOKSLAS • EKONOMIKA • SĄNGLAUDA

Kuriame Lietuvos ateitį

EUROPOS SĄJUNGA
EUROPOS SOCIALINIS FONDAS

Viešųjų investicijų efektyvumo didinimo darbai ir planai

INFRASTRUKTŪROS INVESTICIJŲ FORUMAS 2014:
Ar verslo ir valdžios partnerystė sulauks proveržio?

Jekaterina Šarmavičienė
Viešosios ir privačios partnerystės kompetencijos centras

ppplietuva^{.lt}

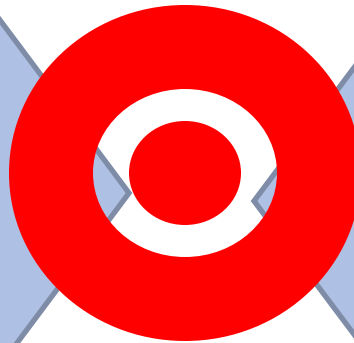
ES ir Lietuvos išūčiai ir tikslai 2014 – 2020 m.

EUROPA 2020:

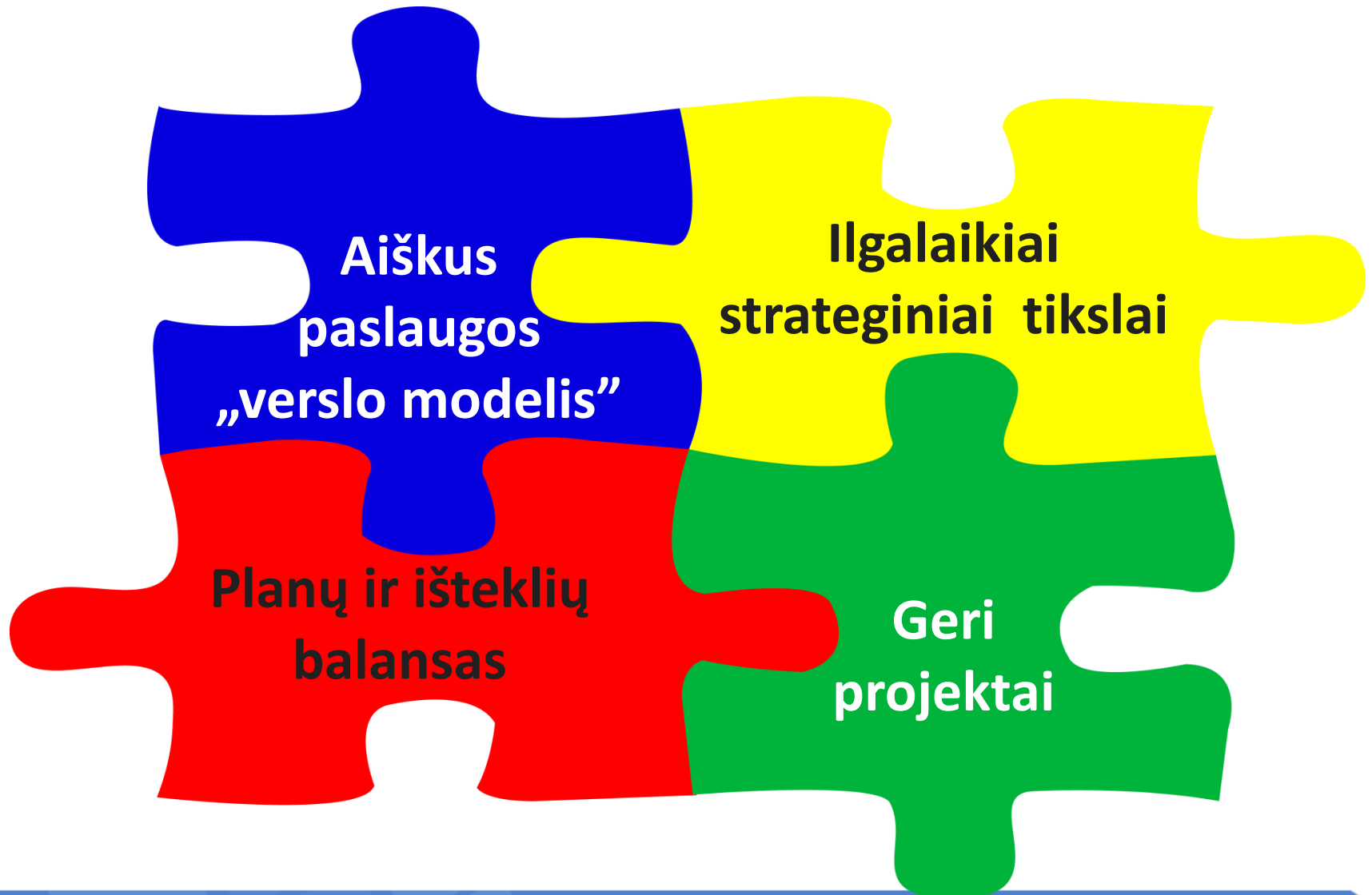
- koncentruotas, kryptingas ir koordinuotas išteklių panaudojimas strateginiams tikslams pasiekti
- Efektyvus išteklių panaudojimas, privataus sektoriaus lėšų pritraukimas ir atsinaujinančių finansinių instrumentų naudojimas

2012-2016 LRV programa

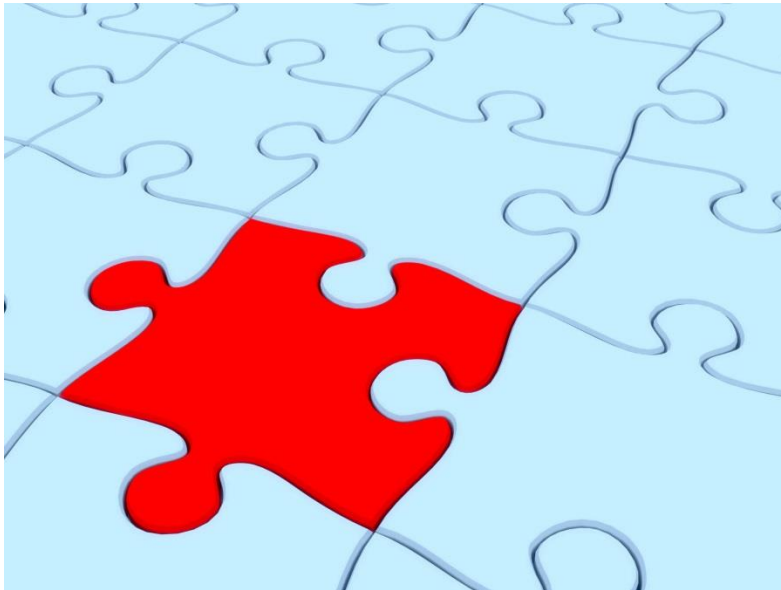
- ekonomikos augimas, pagrįstas aiškiais investicijų prioritetais bei racionalių ir efektyvių resursų panaudojimu;
- alternatyvių finansavimo šaltinių naudojimas, VPP plėtra
- efektyvus paramos lėšų panaudojimas, orientuotas ne į spartumą, bet į galutinį rezultatą ir produktyvumą

Būtinās prielaidos efektyviam ir tvariam investicijų planavimui

Viešosios paslaugos „verslo modelis“

poreikiai + tendencijos

---

realistiška infrastruktūra

paslaugos standartas + kokybės rodikliai

---

rezultatyvios investicijos

efektyvus valdymas + optimalūs kaštai

---

mažesnės sąnaudos

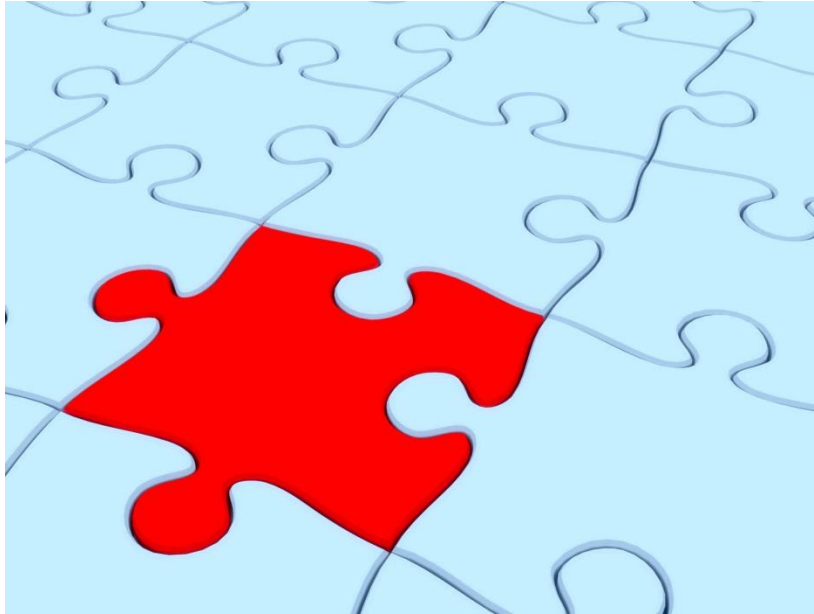
Igyvendinti veiksmai:

- turto valdymo reforma, vieninga informacinė sistema, centrinis turto valdytojas (FM);
- centralizuotos viešųjų paslaugų sistemos kūrimas ir diegimas, paslaugų katalogas; pilotiniai paslaugų standartai (VRM)
- „whole life cycle costs“ principo taikymas VPSP, ES SF (FM)
- Paslaugos teikimo standarto ir kokybės rodiklių apibrėžimas VPP projektuose

Planuojami veiksmai ir galimybės:

- Paslaugos pokyčio / investicijos / turto susiejimas, glaudesnis bendradarbiavimas
- Paslaugų standartų apibrėžimas

Ilgalaikiai strateginiai tikslai

- **Suderinti planavimo dokumentai** (Strateginis nacionalinis planavimas, Regioninis planavimas, Teritorinis planavimas, Finansinis planavimas)
- **Suderinti strategijų tikslai** (Energetinė nepriklausomybė vs paslaugos kainų mažinimo; greitas ekonominis augimas vs tolygus regionų vystymas; paslaugų subsidijavimo mažinimas vs paslaugos kainų mažinimo)

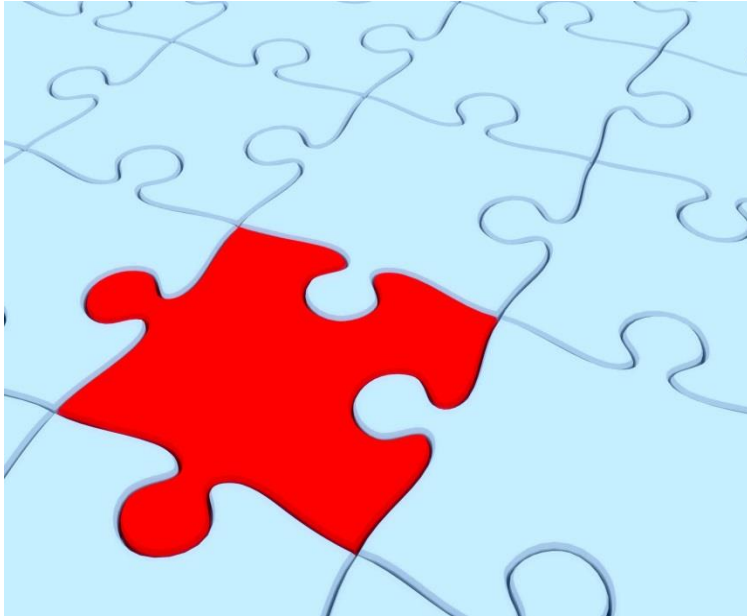
Igyvendinti veiksmai:

- Įsipareigojimai dėl strateginių dokumentų, nustatyti Partnerystės sutartyse (SF)
- Partneriai įtraukiami į ilgalaikių tikslų nustatymą
- Strateginio planavimo supaprastinimas, dokumentų skaičiaus mažinimas, SIS,

Planuojami veiksmai ir galimybės:

- Ilgalaikės investicijų programos
- Integruotas teritorijų planavimas

Planų ir išteklių balansas

Strategijų rengimas

Plėtros tikslai

Turimi ištekliai

Projektų planavimas

Socialinė ir ekonominė
nauda

Finansinė grąža,
optimalūs CAPEX ir OPEX

Igyvendinti veiksmai:

- Strateginių sprendimų poveikio privalomas vertinimas (LRV)
- VPSP skatinimas
- Finansų inžinerijos plėtra, ex-ante galimybių vertinimas

Planuojami veiksmai ir galimybės:

- Ilgalaikės investicijų programos vietoje investicijų projektus
- Integruotas ilgalaikis visų šaltinių (ir VPP) planavimas

Finansinių instrumentų taikymo galimybių vertinimas

Investicijų sritis	Paklausa mln. Lt.	Pasiūla mln. Lt.	Trūkumas mln. Lt.
Energijos vartojimo efektyvumas	6395,5	2183	4212,5
Energetika	10306	7541	2765
Vandentvarka	3562	1592	1 970
Atliekų tvarkymas	575	530	45
Socialinės paslaugos	846	543	303
Kultūros paslaugos	4509	1701	2808
Švietimo paslaugos	4267	910	3357
Sveikatos paslaugos	1795	1405	390
Susisiekimasis	21602	8279	13.323
VISO:	53857,5	24684	29173,5

Ar tikrai šie skaičiai yra pagrįsti?

Kokie paslaugos rinkos trūkumai, kuriuos reikia mažinti?

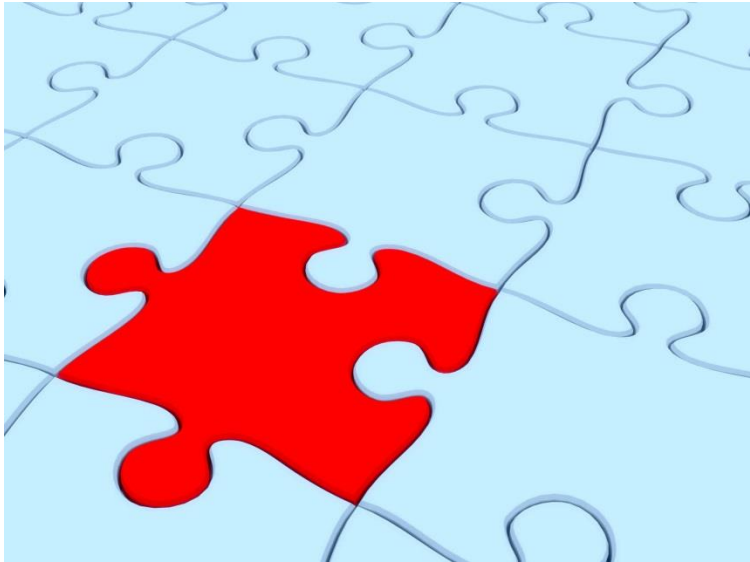
Ar yra nustatyti ir pagrįsti paslaugos plėtros kiekybiniai tikslai?

Ar yra aiškiai apibrėžtas verslo (veiklos) modelis?

Ar problema galima spręsti neinvesticinėmis priemonėmis? Ar problema piniguose?

Dažniausi trūkumai: tikslų neapibrėžtumas ir nepastovumas, neoptimalus paslaugos teikimas, neefektyvus turto panaudojimas, politizuota paslaugos kainodara, netinkamai struktūrizuoti projektai ir nerezultatyvios investicijos; „dovanotų išteklių“ netaupymas

Gerai projektai

- Objektyviai pagrįstas poreikis
- Aiškiai apibrėžtas siekiamas pokytis
- Įvertintos galimos alternatyvos pasiekti tikslą
- Parinktas optimalus finansinis modelis
- Pasirinkta optimali privataus sektoriaus įtraukimo forma
- Garantuojama didžiausia nauda už pinigus (value for money)

Įgyvendinti veiksmai:

- IP įgyvendinimo alternatyvų vertinimo metodika, socialinės ekonominės naudos (žalos) vertinimo metodika, rizikos vertinimo metodika
- VPP metodiniai dokumentai, standartiniai dokumentai, pagalba projektų rengimui
- Mokymai

Planuojami veiksmai ir galimybės:

- partnerių įtraukimas į projektų formulavimą ir struktūrizavimą
- Mokymai, konsultacinė pagalba

Galimi žingsniai

- Visų investicijų projektų susisteminta duomenų bazė
- Vienodų investicijų projektų rengimo standartų ir kokybės reikalavimų diegimas, gebėjimų stiprinimas
- Paslaugą apibudinančių duomenų susiejimas: strateginio planavimo tikslai – resursai – paslaugos standartai - turtas
- Integruotas ir ilgalaikis požiūris į investicijų planavimą
- investicijų projektų poveikio paslaugai rezultatų kontrolė

